

Nehmotné kultúrne dedičstvo na Slovensku

Doc. Ľuboš Kačírek, PhD.

**Katedra archívnictva a
muzeológie**

FiF UK v Bratislave

Kultúrne dedičstvo

Heritológia – veda o kultúrnom dedičstve (z angl. Heritage)

kultúrne dedičstvo:

„odkaz minulých generácií generáciám budúcim“

(EĽKS I 1995, s. 290.)

Antropologické chápanie:

„systém hodnôt, konfigurácia kultúrnych prvkov, noriem, vzorov a ideí, ktoré sú ako trvalé kolektívne vlastníctvo a všeobecne prijímaný výsledok materiálnej a duchovnej činnosti členov určitej kultúry **odovzdávaný nasledujúcim pokoleniam** ako špecifický typ dedičstva“ - „**transmisia**“

(Soukup 2000, s. 111.)

„KD špecifický typ dedičstva, ktorý zaistuje **kultúrnu kontinuitu** konkrétnej ľudskej činnosti. Na jednej strane sa zdôrazňuje jeho kumulatívny charakter, na druhej strane paralelná selekcia kultúrnych prvkov a hodnôt a permanentné hľadanie nových kontextov. Odkaz sa stáva kultúrnym dedičstvom až **aktom jeho prijatia.**“

(Mlynka 2010, s. 39.)

Deklarácia o ochrane kultúrneho dedičstva (NR SR 2001)

- ❑ „nenahraditeľné bohatstvo štátu a jeho občanov, je dokladom vývoja spoločnosti, filozofie, náboženstva, vedy, techniky, umenia, dokumentom vzdelanostnej a kultúrnej úrovne slovenského národa, iných národov, národnostných menšín,, etnických skupín a jednotlivcov, ktorí žijú alebo v minulosti žili na území Slovenska, ...tvoria nedeliteľnú súčasť kultúrneho dedičstva Európy a celého ľudstva.“
- ❑ **Hmotné doklady:** archívne dokumenty, historické knižničné dokumenty a fondy, diela písomníctva, scénografie, kinematografie, televíznej a audiovizuálnej tvorby, zbierky múzeí a galérií, diela výtvarného, úžitkového a ľudového umenia, architektonické objekty, urbanistické súbory, archeologické lokality, objekty ľudového staviteľstva, pamiatky výroby, vedy a techniky, historické záhrady, parky a kultúrna krajina
- ❑ **Nehmotné hodnoty:** jazykové a literárne prejavy, diela dramatického, hudobného a tanečného umenia, zvyky, tradície, historické udalosti, zemepisné, katastrálne a miestne názvy

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- jazykové a literárne prejavy – nehmotné nepísané pramene
- **Zvest'**
- krátka správa súčasníka
- ústne sa šíriaca správa
- mnohé z nich boli neskôr písomne zachytené

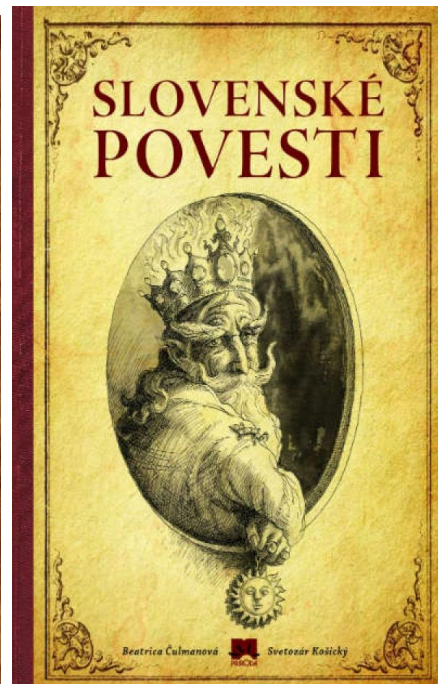
Nehmotné kultúrne dedičstvo

- **Legenda**
- životopisy svätých – hagiografia
- Moravsko-panónske legendy: Život Konštantína
Život Metoda
- Maurova legenda o sv. Svoradovi a Benediktovi –
Nitra, Skalka pri Trenčíne

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- **Povešť**
- traduje sa stáročia – jej modifikácia
- Povesti viazané na určitú lokalitu, udalosť či osobnosť
- Povesti o kráľovi Matejovi, Jánošíkovi, hradoch, založení miest... (Pomenovanie Prešov – Eperjes)

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- **Historické spevy a piesne**

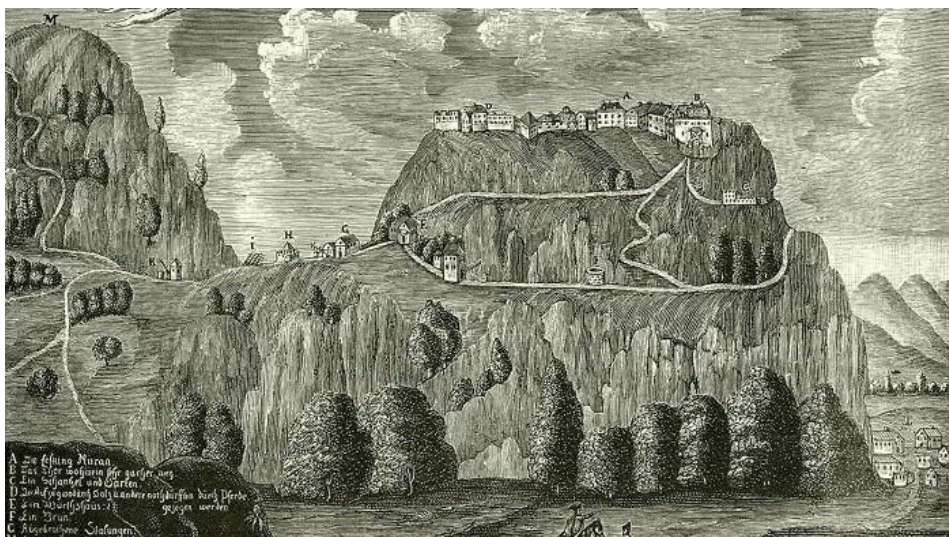
- **Autorské**

- Martin Bošňák: *Píseň o zámku muránském*

- Štefan Komodický: *O Jágri a některých vítězích*

- **Anonymné**

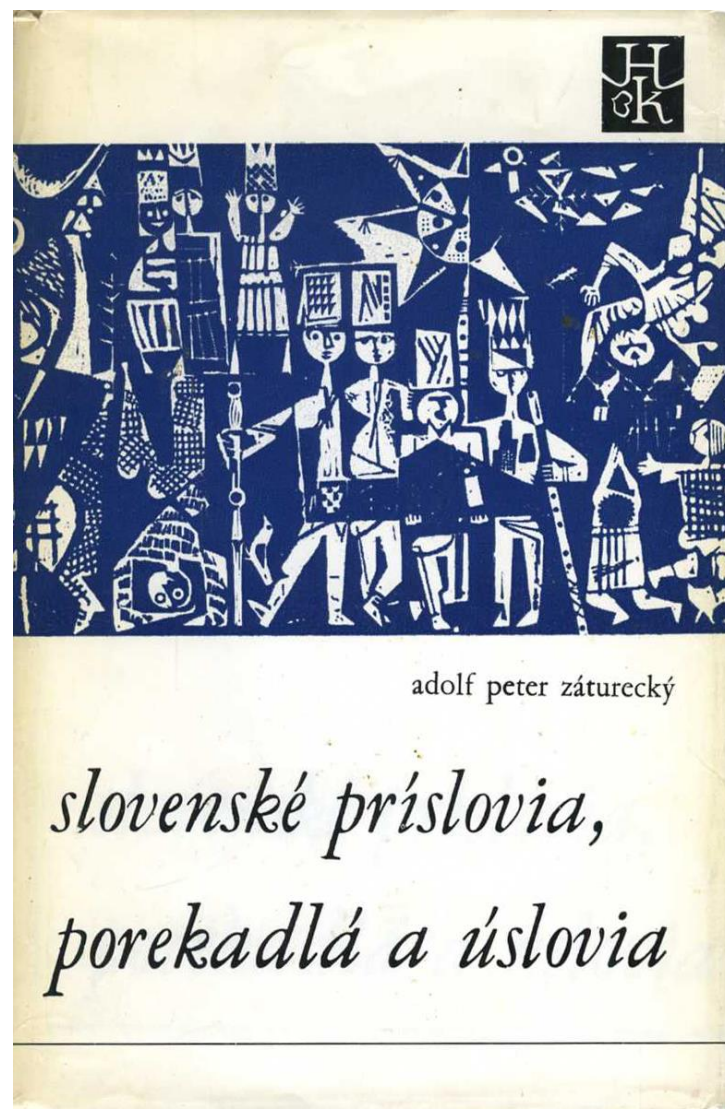
- *Píseň o některých zámkoch: Modrom Kameni, Divíne a Zvolene, O Tompieroovi* (gen. Henrich du Val de Dampierre, zom. 1620), *Siládi a Hadmáži*

*Historické spevy
a piesne*

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- **Ľudová slovesnosť:**
- príslovia,
- porekadlá,
- prirovnania
- Napr. počasie a geografia

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- **Zvyky a tradície** –
- spojenie s (historickou) pamäťou, napr.
- konanie rituálov
- spôsoby liečby a magické praktiky
- transformácia pôvodných: napr. vianočné (kapor, losos) a veľkonočné sviatky...
- vznikanie nových tradícií – prvomájové oslavy, namiesto krstu uvádzanie detí do života, „vatry zvrchovanosti“...

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- **Folklórne a lokálne tradície:** konanie jarmokov (radvanský), bábkarstvo, Banskoštiavnický Salamander...
- **Hudobné tradície, tanec:** fujara, terchovská muzika, ručné zvonenie na zvony, gajdošská kultúra, horehronský viachlasný spev...

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- **Ľudová výzdoba – vzory, výšivka:** čičmianske ornamenty, vajnorský ornament, tylová paličkovaná čipka Myjavskej pahorkatiny...
- **Ľudová výroba:** modrotlač modranská majolika, drotárstvo, drevené vyrezávané kríže na Podpoľaní, kraslice z Polichna...

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- historické udalosti
- viaceré historické udalosti prenikli do slovníka:
- „*husársky kúsok*“ (Berlín 1757), „*dopadli jako sedláci u Chlumce*“ (1775), „*dostať világoš*“ (1849), „*píše ako český žandár*“, „*kouká jako Slovák do hodin*“ (1. CSR)

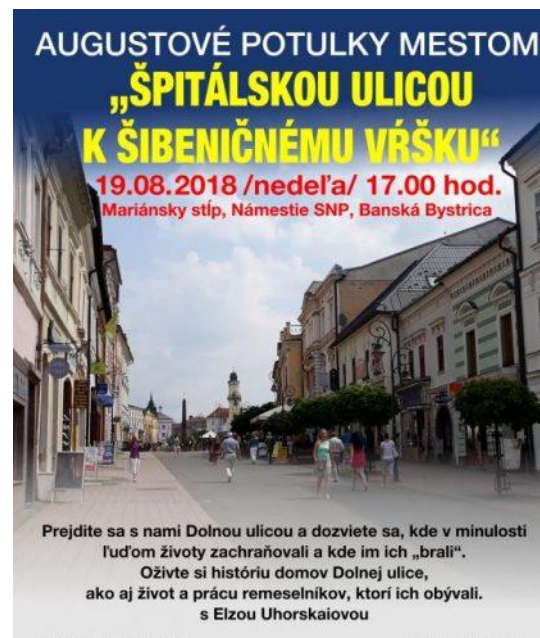
Nehmotné kultúrne dedičstvo

- zemepisné, katastrálne a miestne názvy Starý vs Nový
- Banská Bystrica – lat. Neosolium, t. j. Nový Zvolen
- Spišská Nová Ves – maď. Igló
- Lehota / Lehôtka – poukazuje na valaskú kolonizáciu
- Zemiansky vs Sedliacky
- Poruba / Porúbka – osada, ktorá vznikla klčovaním

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- Katastrálne mapy – zápisy, pomenovania lánov, gruntov... – napr. odkazy na zaniknuté sídla
- Šibeničný vršok, Hrádok, Habánsky mlyn...
- Prezývky – obyvateľmi z inej obce (Košice – „Vraňare“, Prešov – „Koňare“, Prievidza – „Bôbári“, Topoľčany – „Žochári“...), lokálne prezývky miestnych obyvateľov (Ján Jesenský-Gašparé), lokálne priezviská...

Nehmotné kultúrne dedičstvo

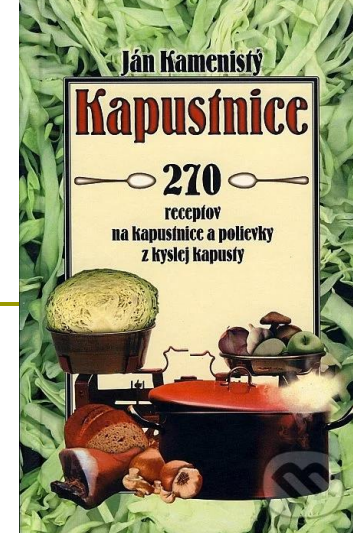
- **Prírodné zdroje, minerálne vody:**
piešťanské bahno, Baldovská, Salvator, Cigeľka, Budiš, Fatra, Korytnica
- **Pestovanie a spracovanie plodín:**
Žitavská paprika, pukanská cibuľa

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- Kulinária – lokálne špeciality:

tokajské víno, trenčianska borovička, Skalický trdelník, Hrušovský lepník, Bratislavský rožok, Liptovské droby, Stupavské zelé, ovčí hrudkový syr, Slovenský oštiepok, Klenovecký syrec, Zázrivské vojky, Spišské párky

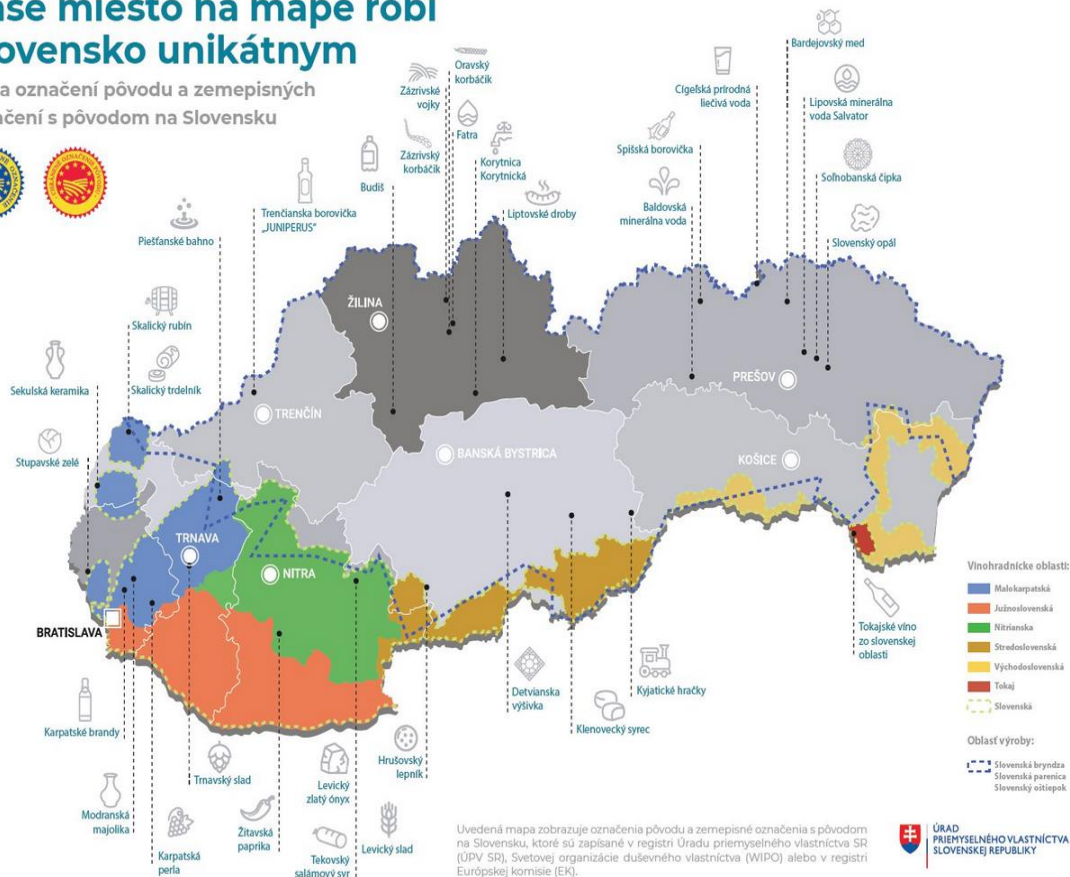

- Dnes ochranné známky: „**Označenie pôvodu výrobkov a zemepisné označenia výrobkov**”
- Kvalita alebo vlastnosti produktu vyplývajú zo zemepisnej lokality, resp. má špecifickú kvalitu

Nehmotné kultúrne dedičstvo

Vaše miesto na mape robí Slovensko unikátnym

Mapa označení pôvodu a zemepisných označení s pôvodom na Slovensku

<https://www.indprop.gov.sk/oznacenia-povodu-vyrobkov-a-zemepisne-oznacenia-vyrobkov/oznacenia-povodu-a-zemepisne-oznacenia/databazy/zoznam-op-zo/narodny-register/zoznam-zapisanych-a-chronenych-oznaceni-povodu-a-zemepisnych-oznaceni-do-registra-uradu-priemyselneho-vlastnictva-slovenskej-republiky>

Pamätihodnosti

- **Zákon č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu:**
- **§ 14 Obec**
- (4) Obec môže rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení evidencie **pamätihodností** obce. – *schvaľuje zastupiteľstvo*
- Do evidencie pamätihodností obce možno zaradiť **okrem hnutel'ných vecí a nehnuteľných vecí aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce.**
- Zoznam evidovaných pamätihodností obce predloží obec na odborné a dokumentačné účely krajskému pamiatkovému úradu; ak ide o nehnuteľné veci, predloží zoznam aj stavebnému úradu.

Nehmotné pamätihodnosti

muop.bratislava.sk/msp/id_osnovy=7108&p1=7108

MESTSKÝ ÚSTAV OCHRANY PAMIAŤOK V BRATISLAVE

Q | O NÁS | SLUŽBY | KONTAKT | f y i

BRATISLAVA

Pamätihodnosti mestských častí

muop.bratislava.sk/msp/id_osnovy=7108&p1=7108

+ Galérie

+ Transparentný MÚOP

Pamätihodnosti viac informácií

Dela vo výstave viac informácií

Tento web využíva

Vyhľadáváný pojem napíšte sem

1 B – Hmotné hnutelné pamätihodnosti

Táto kategória obsahuje predmety, ktoré nie sú pevne spojené so zemou, alebo nie sú pevne zabudované v objektoch.

2 – Nehmotné pamätihodnosti

Táto kategória obsahuje historické udalosti, pamätne dni a roky, historické katastrálne názvy, historické názvy ulíc a námestí, prípadné iné javy, ktoré nemajú hmotnú povahu.

3 – Zaniknuté pamätihodnosti

Táto kategória obsahuje nehnuteľné alebo hnutelné hmotné pamätihodnosti, ktoré mali pre obec historický význam, ale medzitým zanikli.

Doteraz bola spracovaná 1. kategória pamätihodnosti - hmotné nehnuteľné (1 A). V prvom kole pripravili návrh objektov do tejto kategórie pracovníci Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave na základe dlhodobého výskumu a bádania v teréne a po odsúhlasení v Komisii kultúry hlavného mesta Bratislavy. Materiál bol predložený do Mestského zastupiteľstva ako návrh celomestského zoznamu, ale nebol schválený v predloženej podobe z organizačných dôvodov. Vedenie mesta po dohode so starostami mestských častí navrhlo iný postup schvaľovania pamätihodností – najprv si každá mestská časť schválí čiastkový zoznam na pôde svojho zastupiteľstva, a potom budú dielce zoznamu predložené do Mestského zastupiteľstva v rámci celomestského zoznamu.

V októbri 2009 vzalo Mestské zastupiteľstvo na vedomie 1. etapu Zoznamu pamätihodností (hmotné nehnuteľné) a uložilo Mestskému ústavu ochrany pamiatok v Bratislave zverejniť tento zoznam na svojej webovej stránke. Prvá časť Zoznamu je teda zverejnená od konca roka 2009 a stále sa pracuje na jej zlepšovaní – od februára 2010 pribudla k doterajšiemu zoznamu prehľadná Fotogaléria, v ktorej sa dá rýchlejšie pohybovať medzi zobrazeniami pamätihodností.

Tento web využíva cookies. Niektoré z nich môžu slúžiť pre analytické účely.

súhlasím nesúhlasím O cookies

Vyhľadáváný pojem napíšte sem

22:17 26. 6. 2022

Pamätný dátum – rok 1809 – územie Petržalky bojiskom v Napoleónskych vojnách [PDF, 111 kB] (17.12.2010)

Petržalka resp. pravý breh Dunaja hral významnú úlohu vo vojne Napoleona Bonaparta proti rakúskemu cisárovi Františkovi I. Na pravom brehu Dunaja sa v novembri 1805 objavil francúzsky prieskumný oddiel v sile 30 husárov. Zistili situáciu v Bratislave, kam sa po predchádzajúcich rokovaniach koncom novembra uchýlilo francúzske vojsko v sile 9000 mužov na čele s maršalom Davoustom. Po 3 dňoch opustilo naše mesto a presúvali sa k Slavkovu. Pravý breh Dunaja a teda aj oblasť Petržalky ako dôležité predmostie hralo ešte väčšiu úlohu v roku 1809. V tomto roku sa do dejín zapísala aj Petržalka, lebo oblasť zákopov pred Petržalkou bola bojovým opevnením rakúskych vojsk proti jednotkám armády Napoleona Bonaparta.

Pamätný dátum – rok 1848 – založenie prvej ľudovej školy na území Petržalky [PDF, 2,1 MB] (17.12.2010)

V roku 1848 postavili v Petržalke budovu ľudovej školy, ktorá pozostávala z jednej triedy a stála na vtedajšej Školskej ulici. Podľa zachovaných štatistických údajov navštevovalo v tom čase elementárnu školu v Petržalke len 38 detí. Škola bola v roku 1928 preradená na 5 triednu, po vybudovaní novej štátnej školy na Marxovej – Zadunajskej ulici. Od roku 1960 až do asanácie pôsobila v nej pobočka LŠU Petržalka.

Pamätný dátum – 14.9.1874 – založenie dobrovoľného hasičského zboru [PDF, 140 kB] (16.12.2010)

Veľké škody narobili okrem povodní aj požiare. Veľký bol najmä požiar v roku 1873. Jeho následky ťažko doľahli na všetkých obyvateľov obce. Preto sa rozhodli založiť dobrovoľný požiarny zbor. Ustanovujúce zhromaždenie petržalských požiarnikov sa konalo až o rok - 14. septembra v roku 1874. Najväčší a najtragickejší požiar však bol v Petržalke v roku 1912. Vtedy začala horieť pred sieď

Pamätný dátum – r. 1877 – prevádzka železnič

Stavba stabilného n nezregulovanému t už 9.4.1877, ale s prácami sa začalo ale stavbu mosta realizoval mestsk

Pamätný dátum – r. 1973 – rozhodnutie o výstavbe novej Petržalky [PDF, 58 kB] (16.12.2010)

V júni roku 1966 bola vypúšaná súťaž na novú zástavbu starej petržalky s podmienkou vytvorenia sídliska pre 100 000 obyvateľov a vybudovanie ďalších stavieb pre kultúrne, športové, školské, zdravotné a iné účely. Mala byť jednoznačne zachovaná aj priemyselná časť. O likvidácii starej Petržalky a nahradení pôvodných stavieb rodinných domov, ale aj polí, lúk, sadov a lesov na pravom brehu Dunaja novými domami sa definitívne rozhodlo v roku 1973. V marci toho istého roku bolo vydané územné rozhodnutie na stavbu prvého panelového domu. Ten bol postavený na Romanovej ulici a bol skolaudovaný v auguste roku 1977.

Pamätný dátum – 14. 9. 2003 – návšteva pápeža Jána Pavla II. v Petržalke [PDF, 170 kB] (16.12.2010)

Počas svojej tretej návštevy na Slovensku v dňoch 11. – 14. 9. 2003 pápež Ján Pavol II. na veľkom priestranstve pred kostolom Svätej rodiny v Petržalke slúžil 14. septembra 2003 od 10 hodine svätú omšu, počas ktorej blahorečil dvoch božích služobníkov – gréckokatolíckeho biskupa Vasiľa Hopku a rádobú sestru Zdenku Schelingovú.

Pamätné názvy prvých osád na území Petržalky [PDF, 117 kB] (16.12.2010)

Názvy prvých osád nachádzajúce sa na území dnešnej Petržalky sa vyskytujú v listinách z 13. – 15. storočia ako Flocendorf (Flezyndorf), ale aj Unger Au – teda Uhorský ostrov, pretože to bol ostrov a niva pri hraniciach s nemeckým etnikom, ktorý patril k Uhorsku. V 16. storočí, kedy na toto územie prišli Nemci a Chorváti, ktorí sa tu usadili ako utečenci pred Turkami, sa stretávame s názvom Engerau (užšia niva) neskôr po maďarsky Ligetfalu, najmä od začiatku 20. storočia v slovenčine Petržalka.

Názvy lokalít a chotárov Petržalky [PDF, 301 kB] (16.12.2010)

Na pláne mesta Bratislavy od V. V. Mészároša z r. 1930-1, ale aj na iných plánoch mesta a okolia a tiež v iných archívnych prameňoch, či v literatúre, sú zachytené staré názvy chotárov a častí Petržalky.

Zoznam richtárov, starostov a predsedov NV Petržalky [PDF, 29 kB] (16.12.2010)

Nehmotné pamätihodnosti

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

PET – 2 – 2

Popis:

Mesto: Bratislava

Mestská časť: **Petržalka**

Adresa:

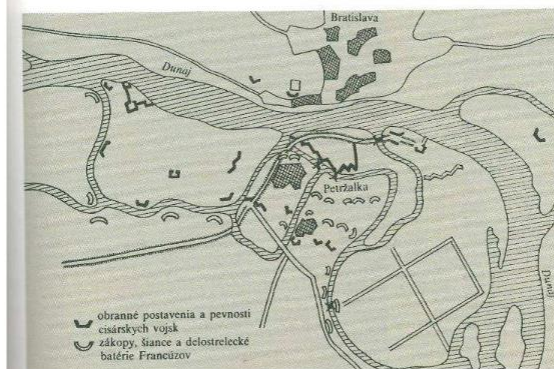
Adresa popisom:

Typ pamätihodnosti: nehmotné

Názov pamätihodnosti: **pamätný dátum – rok 1809 – územie Petržalky bojiskom v Napoleónskych vojnách**

Petržalka resp. pravý breh Dunaja hral významnú úlohu vo vojne Napoleona Bonaparta proti rakúskemu cisárovi Františkovi I. Na pravom brehu Dunaja sa v novembri 1805 objavil francúzsky prieskumný oddiel v sile 30 husárov. Zistili situáciu v Bratislave, kam sa po predchádzajúcich rokovaníach koncom novembra uchýlilo francúzske vojsko v sile 9000 mužov na čele s maršalom Davoustom. Po 3 dňoch opustilo naše mesto a presúvali sa k Slavkovu. Pravý breh Dunaja a teda aj oblasť Petržalky ako dôležité predmostie hralo ešte väčšiu úlohu v roku 1809. V tomto roku sa do dejín zapísala aj Petržalka, lebo oblasť zákopov pred Petržalkou bola bojovým opevnením rakúskych vojsk proti jednotkám armády Napoleona Bonaparta. Rakúske vojenské jednotky pod velením generála Bianchiho úspešne bránili predmostie Bratislavy. Ako to dokazujú zachované vojenské mapy z roku 1809 mali v roku 1809 hlavný stan v oblasti Petržalky aj napoleónske vojská, ktoré najmä 27. júna 1809 masívne ostreľovali Bratislavu. Zo záznamu v písomnom prameni uloženom v Archive mesta Bratislavy vysvitá, že Napoleon počas svojho pobytu v Bratislave 31. augusta 1809, ktorú navštívil inkognito v sprievode francúzskych generálov a jazdeckých gárd, urobil obhliadku Bratislavského hradu, ďalej inšpekciu tábora saských vojsk a po jednogodinovom odpočinku sa vrátil na petržalský breh.

Foto

Bratislavské predmostie v roku 1809

Literatúra a pramene: A. Vyčislík, Vojenské pamiatky Bratislavy. Obzor, MSPS v Bratislave, 1974

V. Obuchová, Nálezy dokumentov v Segnerovej kúrii v Bratislave.

Pamiatky a múzeá, 1/98, str.69

Spracoval: PhDr. Viera Obuchová, CSc., MÚOP v Bratislave

Autor fotodokumentácie: uvedené publikácie

Dátum: 7/2010

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- Používa sa aj výraz „žijúce dedičstvo“ z angl. „living heritage“
- NKD: tanec, hudba, zvyky, tradície, remeslá, jazyky či iné nehmotné prejavy tradičnej kultúry...
- 2003: UNESCO prijalo ***Dohovor o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva***
- 2005: **Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov**
- UNESCO zostavuje:
 - ▣ 1. Reprezentatívny zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva a
 - ▣ 2. Zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva, ktoré si vyžaduje naliehavú ochranu

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- ❑ SR Dohovor ratifikovala 18. decembra 2006
- ❑ Gestor plnenia Dohovoru: Ministerstvo kultúry SR a jeho odbor nehmotného kultúrneho dedičstva a znevýhodnených skupín obyvateľstva v rámci sekcie KD
- ❑ Bližšie: <https://www.ludovakultura.sk/zoznamy-nkd-slovenska/reprezentativny-zoznam-nehmotneho-kulturneho-dedicstva-slovenska/prvky-zapisane-v-reprezentativnom-zozname-nkd-slovenska/>
- ❑ V súčasnosti 32 zápisov:
- ❑ **Reprezentatívny zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska:**
- ❑ Fujara – hudobný nástroj a jeho hudba (2011)
- ❑ Radvanský jarmok (2011)
- ❑ Aušusnícke služby špaňodolinských baníkov (2011)
- ❑ Terchovská muzika (2011)
- ❑ Tradičné ručné zvonenie na zvony a funkcia zvonárov na Slovensku (2011)
- ❑ Čičmianske ornamenty (2013)
- ❑ Banskoštiavnický Salamander (2013)
- ❑ Tradičné bábkarstvo na Slovensku (2013)
- ❑ Gajdy a gajdošská kultúra na Slovensku (2013)

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- ❑ Modrotlač (2015)
- ❑ Horehronský viachlasný spev (2015)
- ❑ Vajnorský ornament (2016)
- ❑ Tylová paličkovaná čipka Myjavskej pahorkatiny (2016)
- ❑ Modranská majolika (2017)
- ❑ Fujara trombita (2017)
- ❑ Drotárstvo (2017)
- ❑ Drevené vyrezávané kríže na Podpoľaní (2017)
- ❑ Chov plemena koní Lipican v Topoľčiankach (2017)
- ❑ Sokoliarstvo (2018)
- ❑ Vysokohorské nosičstvo (2018)
- ❑ Slovenský posunkový jazyk (2018)
- ❑ Rífová píšťala (2018)
- ❑ Podpolianske rozkazovačky (2018)
- ❑ Kraslice z Polichna (2019)

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- Tance s vyhadzovaním v myjavsko-trenčianskej oblasti (2021)
- Jánošíkovská tradícia (2021)
- Skalický trdelník (2021)
- Karička z Parchovian (2021)
- Goralská kultúra (2021)
- Črpáky (2021)

Nehmotné kultúrne dedičstvo

- **Slovenské zápisy
v Reprezentatívnom zozname
nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva**
- 1. Fujara – hudobný nástroj a jeho hudba
(zápis v r. 2005, 2008)
- 2. Terchovská muzika (zápis v r. 2013)
- 3. Gajdošská kultúra (zápis v r. 2015)
- 4. Bábkarstvo na Slovensku a v Čechách
(zápis v r. 2016)
- 5. Horehronský viachlasný spev
(zápis v r. 2017)
- 6. Modrotlač (zápis v r. 2018)
- 7. Drotárstvo (zápis v r. 2019)
- 8. Sokoliarstvo – živé dedičstvo ľudstva
(zápis v r. 2021)

Fujara

- Okolie Slov. Ľupče – Podpoľanie
- Základ 3-dierková signálna píšťala zo záp. E. v čase tureckých vojen
- Hmotné pamiatky: Podpolianske m. v Detve, Literárne a hudobné múzeum v Banskej Bystrici

<https://www.youtube.com/watch?v=epZ0gEKLdyg>

Terchovská muzika

- Malá dvojstrunová basa
- originálny kolektívny vokálno-inštrumentálny prejav
- Prvá priame doklady z prelomu 19. a 20. stor.
- V osade Kvočkovia vtedy pôsobila terchovská trojčlenná hudba nazvaná „Kvočkovská muzika“

<https://www.youtube.com/watch?v=9u8WR25L7gY>

Gajdošská kultúra

- ▣ tradícia od 14. stor.
- ▣ V súčasnosti cca 40 lokalít so živou tradíciou: sev. Orava, Podpoľanie, Tekov, Gemer, Malohont...

<https://www.youtube.com/watch?v=bw7j6p>

Tradičné bábkarstvo na Slovensku

- Tradícia – do 17. storočia
- K bábkarským rodinám patria napríklad Stražanovci, Anderlovci či Dubskí
- Pamiatky spojené s bábkarskou tradíciou nájdeme napríklad v **SNM-Múzeu bábkarských kultúr a hračiek v Modrom Kameni** alebo v **Literárnom a hudobnom múzeu v Banskej Bystrici**

Horehronský viachlasný spev

- Horehronie:
- horné obce Šumiac, Telgárt, Vernár
- dolné obce Pohorelá, Heľpa, Závadka, Polomka
- valašsko-pastiersky spôsob života
- Valašská kolonizácia, východný obrad
- Pôvodne spev do prírody – intenzívne hrdelné prejavy s veľkou nosnosťou do diaľky a dobre počuteľné viachlasné súzvuky
- <https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=baKIw5InBrc>

- ❑ technika farbenia plátna z indiga
- ❑ pap – krycia zmes, kde sa nezafarbilo plátno
- ❑ Na SK od 18. storočia
- ❑ Sever a západ SK
- ❑ Modrotlač (Peter) Trnka (1825, Záriečie, Púchov), Ivanka pri Dunaji, Matej Rabada Dolný Kubín

Modrotlač

Drotárstvo

- ❑ Pôv. opravár kuchynského riadu
- ❑ Podomoví obchodníci
- ❑ Od zač. 18. stor.
- ❑ Vznik: SZ SK – Trenčianska župa
- ❑ Postupne transformácia do umeleckého remesla
- ❑ Považské m. v Žiline, Kysucké múzeum v Čadci

Sokoliarstvo – živé dedičstvo ľudstva

- ❑ Zapojených spolu 18 krajín z celého sveta
- ❑ Získavanie potravy prostredníctvom dravých vtákov
- ❑ Chov, výcvik a lov – odovzdávanie poznatkov a zručností
- ❑ Aj výučba od ZŠ po VŠ
- ❑ Na SK od 5. stor. (sťahovanie národov)
- ❑ Obdobie Veľkej Moravy
- ❑ Uhorské obdobie

Nehmotné kultúrne dedičstvo

Ďakujem za pozornosť!

